

תפארת רפאל

מיסודו של הראשון לציון מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

עלון תורה והלכה לכל בני המשפחה

יוצא לאור ע"י תלמוד תורה ומפעלי חסד
"תפארת רפאל" **"עטרת שרה"**
ע"י הרב רפאל זצ"ל בן פנחס זצ"ל ע"י שרה זצ"ל בת ד"ר ע"ה

פְּרִשְׁתָּה: פִּינְחָס

עלון מס': 1,806 | תש"פ

ליקט וערך: הרב רפאל זבחי שליט"א
רב בק"ק "תפארת רפאל" תל-אביב

העלון נוסד בשנת תשמ"ה (1985)
בידי הרב שלמה זבחי שליט"א

"נִצֵּר תֵּאֲנֶה יֹאכֵל פְּרִיָּה" - עֲנוּוָה וְהִתְמַדָּה, יִבְיֵאוּ לְפִיסָגָה!

בפרשתנו הועבר שרביט המלוכה. משה רבינו, הרועה הנאמן, איש האלוקים, סמך את ידיו על יורשו וממשיך מורשתו. את שתי ידיו סמך עליו, את כל חכמתו העביר לו: **"משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע"**. הבחירה הייתה על פי ה', אבל יש להניח שהיא עוררה השתאות, בלשון המעטה. אל לנו לשכוח כי היה זה דור דעה, **"שהקטנה שבנשותיהם גדולה מיחזקאל הנביא"**. והיו בהם שרי עשרות, שרי חמישים, שרי מאות ושרי אלפים, וראשי השבטים ושבעים הזקנים. ומכולם - נבחר יהושע בן נון. הנחבא אל הכלים, השקט והצנוע, משרת משה!

במה זכה? לא רק אנו שואלים זאת, גם באותו דור תמהו על כך. **"פני משה כפני החמה, פני יהושע כפני לבנה. זקנים שבדור אמרו: אוי לאותה בושה, אוי לאותה כלימה"** (בבא בתרא עה.). **פירש רבינו חיים מוולוז'ין זצ"ל:** לחמה, לשמש, יש אור עצמי. היא מקור האור. כך משה רבינו, היה איש אלוקים, נבחר לגואל בטרם נולד, ובלידתו נתמלא הבית אורה - מי ידמה לו, מי ישווה לו! אבל יהושע, הרי היה רק כפני לבנה. לירח אין מאור עצמי. הוא מקבל את אורו מהשמש. ועל כך הצטער וקוננו הזקנים שבדור: מדוע אנו לא היינו כיהושע, מדוע אנו לא קלטנו את אור החמה, את אורו של משה רבינו!

ובאמת, במה זכה יהושע מכולם? חז"ל השמיעונו זאת באומרם, שנתקיים בו הכתוב: "נִצֵּר תֵּאֲנֶה יֹאכֵל פְּרִיָּה" (משלי כז.). הוא מסמל את סוד ההתמדה, הנחישות, הדביקות במטרה. עליו נאמר: **"למד לשמה, וסוף הכבוד לבוא"** (נדרים סב.). **כאשר משה רבינו עליו השלום עלה למרום לקבל את התורה, עזב יהושע בן נון את המחנה - עזב, למעשה, את מקור החיים: את המן שירד שם בכל בוקר - ליווה את משה רבינו עד למרגלות ההר ונשאר שם, מצפה לירידתו. יום, יומיים, שלושה. עשרה ימים, עשרים, שלושים, ארבעים. נעשה לו נס, וירד לו מן לעצמו, עבורו (יומא עו.).** אות הוקרה לתלמיד המחכה לרבו, כדי להיות הראשון שיראהו ברידתו, כדי שיוכל ללוותו את כברת הדרך אל המחנה. אולי ישמע מפיו עוד אימרה, הכוונה, הדרכה, דין והוראה! **זוה סוד ההצלחה!** הפעילות המתמדת, העיקשת, החתירה ללא ליאות. בלי קולות וברקים. בענווה ובצינעה, להתקדם אל הפיסגה.

כמו רבי אברהם, מוכר הירקות מהעיר לובלין שבפולין. מרן החיד"א זצ"ל מספר עליו, ב"שם הגדולים". **רבינו שלמה לוריא, המהרש"ל זצ"ל,** רבה של לובלין, קם לילה אחד והשתומם. הוא שמע כיצד, בדומית הליל, לומד בעל חנות הירקות שמתחת לדירתו סוגיא עמוקה וסבוכה, ומפרשה בבהירות ועמקות נפלאה. השתומם המהרש"ל, ושלח לקרוא לו. בא רבי אברהם בדחילו ורחימו אל רב העיר, ונשאל שאלה עמוקה בש"ס. השיב שהוא עם הארץ, בור ונבער מדעת. גזר עליו המהרש"ל בגזירת מרא דאתרא, ורבי אברהם נענה. ענה בעמקות וברוב בקיאות עד שהיו הדברים מאירים ושמחים. רק בקשה אחת ביקש, תנאי אחד התנה: שהרב ינצור את הדברים בסוד, ולא יגלה לאיש על למדנותו. בשנת של"ג, כאשר המהרש"ל עמד להפטר מן העולם, ציוה כי לאחר מותו יכתירו לרב את מוכר הירקות... פרנסי הקהילה הנדהמים עשו כדבריו, אבל רבי אברהם הוא שסירב, והסכים רק לאחר הפצרות מרובות. ומסיים החיד"א, באמרו: **"ומי שיש לו לב יקח מוסר השכל, עד כמה הצניעות והענווה היא אמצעי להגיע לתורה לשמה ולחכמה!"**

השיב את-חמתי (כה, יא) - **חמתי** אותיות **חי-מת**, שאותיות **מת** נכנסו בין אותיות **חי** והייתה מגפה בישראל. ופינחס השיב את חמתי, השיב את המות מן החיים, לכן שכרו שיחיה לעולם, כי פינחס הוא אליהו (שמנה לחמו)

בקנאו את-קנאתי בתוכם (כה, יא) - אף על פי שהיה מקנא קנאת ה', נשאר בתוכם מעורב עם ישראל ולא היתבדל מהם. (רבי יצחק מזורקא)

הנני נתן לו את-בריתי שלום (כה, יב) - מעשה פינחס בפרשת בלק ושכרו בפרשה הבאה. למדנו מכך, שכשאדם עושה קנאות אין למהר לתת לו את שכרו, עד שיבדקו את מטרותו אם כוונתו לשם שמים. (הסמ"ג)

ואשר יוציאם ואשר יביאם (כז, יז) - **יביאם** בגימטריה **נביא**, כלומר יפקוד עליהם איש אשר יהיה נביא להם. וכן **את יהושע בן-נון** ראשי תיבות **נביא**. (שמנה לחמו)

כצאן אשר אין-להם רעה (שם) - בפסוקים אלו כ"ח תיבות כמספר השנים שפרנס יהושע את ישראל. זה הוא שאמר הכתוב: **"כי הוא הנתן לה כח לעשות חיל"** (בעל הטורים)

השם פינחס נזכר בכל התנ"ך כשהוא מלא עם האות יו"ד, והנו"ן שאחרי היו"ד נקראת בשווא נע כדין, לאחר חיריק מלא. חוץ מפנחס בנו של עלי הכהן שנכתב בכתיב חסר. כיום, רבים כותבים בלי יו"ד ואינו נכון, וברוב החומשים נדפס שם הפרשה למעלה בכתיב חסר כשאינו מנוקד, בזמן שבאותו עמוד נדפס בגוף התורה השם מלא בניקוד. בשמות גטין נפסק לכתוב פינחס מלא יו"ד, ובדיעבד כשר גם בכתיב חסר. יש שמצאו רמז שלפינחס נעשו עשרה ניסים כאות י', והיו"ד זעירא שהיה שפל רוח, ופינחס בגימטריה יצחק ששניהם ממידת הדין.

שנון
בקהילת פרנקפורט שבגרמניה, בעת רבנותו של **רבי פינחס הלוי הורוויץ** בעל הפלא"ה, שימש בבית הכנסת המרכזי חזן, אשר הצטיין בקולו הערב אבל לא ביראת שמים, ורבים ריננו כי מתנהג הוא בקלות ראש ואינו מקפיד על המצות. כשראה החזן את הערצתם של המתפללים לתפילתו הערבה, בא אל ראשי הקהילה ודרש בעזות פנים להעלות את משכורתו כחזן ולהשוותה עם משכורתו של הרב. שמע רבי פינחס את דרישת החזן ואמר: "עליך נאמר עושה מעשה זמרי ומבקש שכר כפינחס..."

מושגים ביהדות

בי"ט בתמוז עלה **משה רבנו** שוב להר סיני ל-40 יום ולילה להתפלל על עם ישראל אחר מעשה העגל.
בכ' בתמוז ב'תמ"ט, הגיעו **המרגלים** לבא חמת בגבול ארץ ישראל, ומת איוב מארץ עוץ.
בכ"ג בתמוז ש"ל, הסתלק **רבי משה קורדובירו** (הרמ"ק) בצפת והאר"י ז"ל ראה עמודא דנורא שהלך לפניו.

סיפור השבוע

פינחס הוא אליהו...

במוצאי שבת היה הגאון הקדוש רבי יוסף חיים זצ"ל (הבן איש חי) מסתגר בחדרו אשר בעליית ביתו, ואיש לא הורשה לעלות לעליה באותן שעות. עד מהרה פשטה השמועה שהרב הדומה למלאך לומד באותן שעות עם אליהו הנביא זכור לטוב. ביקשו חכמי בגדד לעמוד על אמיתות השמועה, והטילו על הגאון **רבי יהושע שרהבני**, מתלמידי הרב, שיעלה לעליה וישאל שאלה סבוכה שהתקשו בפתרונה. שמח רבי יהושע לשליחות, וקיווה שהנה תהיה לו ההזדמנות לראות את אליהו הנביא. נכנס לבית הרב ושם פעמו למדרגות העולות לעליית הגג. אך התקרב לדלת, וזו נפתחה לפתע, הרב יצא אליו ואמר: "חכם יהושע, בבית המדרש מתחבטים עתה בשאלה פלונית" - אותה שאלה שהייתה בפיו - "לך ואמור להם שכך וכך תשובתה", ושב מיד אל החדר, והדלת סגרה אחריו. לא הצליח רבי יהושע להציץ לחדר, ואת פני התישבי לא ראה...

אוצרות המזרח

הרב בן ציון אבא שאול

השבוע (יט' תמוז) יצויין יום פטירת הרב בן ציון אבא שאול שהיה ראש ישיבת "פורת יוסף" ומגדולי הרבנים והפוסקים בירושלים. נולד בירושלים לרבי אליהו אבא שאול שעלה מהעיר שיראז שבפרס כשבארץ משמש אביו כגבאי בית הכנסת "אוהל רחל" בשכונת בית ישראל בירושלים. גדל בשכונת שמואל הנביא בירושלים, בכור במשפחה מרובת ילדים, והתחנך בתלמוד תורה "בני-ציון". בגיל 11 החל ללמוד בישיבת 'פורת יוסף', שם למד מהרב יעקב

עדס, הרב צדקה חוצין ומראש הישיבה הרב עזרא עטייה. על ספסל הלימודים הכיר את בני גילו הרבנים הגאונים מרן רבנו עובדיה יוסף ורבנו מרדכי אליהו זצ"ל. כשהגיע לפרקו, נישא להדסה מסעודה שרהבני, בתו של הרב יוסף שהרבני, שהיה ראש ישיבת המקובלים 'אמת ושלום' והתגורר ברחוב אלקנה בשכונת תל ארזה שבירושלים, בשכונת למרן רבנו עובדיה יוסף. לזוג נולדה בת, שנפטרה בילדותה, ובן בשם אליהו אבא שאול, שמכהן כיום כראש ישיבת 'אור לציון'.

לימים התמנה, יחד עם הרב יהודה צדקה, לראש ישיבת 'פורת יוסף' והעמיד תלמידים הרבה, ומהם תלמידי חכמים בדורנו ומעיינים גדולים בעיון התלמוד. הדגיש את חשיבות ההתעמקות בדברי רש"י על הגמרא, ובספריו הוא מתחשב רבות בדעתו של ה'חזון איש', וכמוהו הוא סבור שתלמיד חכם שהגיע להוראה יכול להכריע בספקות מדעתו. זאת בניגוד לדעת חברו מרן רבנו עובדיה יוסף, שפסקתו נשענת בדרך כלל על דעות קודמות. כמוהל, זכה להכניס אלפי ילדים בבריתו של אברהם אבינו, עד לשיתוק בידו שבו לקה בחמש עשרה שנותיו האחרונות. בתחילה לא רצה להדפיס את ספריו, אולם לאחר שהחלים ממחלה קשה, שינה את דעתו, והוציא לאור את חיבורו "אור לציון". בי"ג בסיון ה'תשמ"ג, מיד לאחר שסיים להספיד בלוויה של הרב יעקב מוצפי, לקה באירוע מוחי וסבל משיתוק חלקי. בסוף ימיו ייסד עם בנו הרב אליהו אבא שאול את ישיבת "אור לציון" בירושלים.

נפטר ביום שלישי י"ט בתמוז ה'תשנ"ח (1998), ונקבר בבית העלמין סנהדריה בירושלים. זיע"א

יוסיף חכמה

אליהו הנביא:

במדרש ובווהר נאמר שפינחס זה אליהו, שזכה לעלות בחייו לגן עדן ולא מת כדרך כל האדם. מפני מעשה קנאותו בהריגת זמרי בן סלוא ולכן נתן לו הקב"ה את בריתו שלום. יש כמה טעמים להזכרת אליהו הנביא בזמירות למוצאי שבת: נאמר במדרש שבכל מוצאי שבת קודש נכנס אליהו הנביא לגן עדן ויושב תחת עץ החיים וכותב את זכויותיהם של ישראל, עם מקדשי שביעי, המשמרים את השבת כהלכתה. וכן מושיב כל צדיק וצדיק בגן עדן ומוציא מגיהינום את הצדיקים וסובל במקומם. טעם נוסף, לפי שאין אליהו בא לבשר את הגאולה בערב שבת, כדי שלא להפריע את ההכנות לשבת, ובשבת אינו בא משום איסור תחומין, על כן מבקשים אנו במוצאי שבת שיחיש את בואו ויבשרנו. הפוסקים דנו, אם אשתו של אליהו הותרה להינשא לאיש אחר אחרי שעלה בסערה השמימה, ואם זה נקרא שהסתלק מן העולם. רש"י מביא, כי בחמישה מקומות מוזכר שם יעקב מלא עם וא"ו ואליהו חסר בחמישה מקומות ונקרא אליה, מפני שיעקב נטל אות אחת משמו של אליהו כערבון עד שיבוא ויבשר גאולת בניו.

לפני ביאת המשיח, יבוא אליהו ויבשר לנו על ביאתו. וכתב רבי יהונתן אייבשיץ, שאליהו יבוא רק כאשר הגאולה תבוא "בעיתה" (בזמנה), אבל אם תבוא הגאולה באופן של "אחישנה" לפני הזמן, לא יבוא אליהו לבשר ומשיח יבוא מיד. מסיבה זו מקדימים ב"הרחמן" שבברית מילה את ביאת המשיח לנבואת אליהו, מפני שתחילה אנו מתפללים על הגאולה שתבוא מהר, ואם לא נזכה אנו מבקשים שתבוא הגאולה באופן של "בעיתה" בבשורת אליהו. מערת אליהו בהר הכרמל, היא המערה בה הסתתר אליהו בבריחתו ממלכי ישראל. אל המקום נוהרים רבים וסגולות רבות נקשרו במערה, בייחוד לריפוי חולי רוח.

"מפי עזללים וינקים יסדת עז"

ידועה הייתה חיבתו של הראשון לציון מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל לתינוקות של בית רבן ורבה הייתה חשיבותו לחינוכם בדרך התורה והמצוות.

בתמונות: מרן רבנו זצוק"ל מברך בחום את נכדו של הרב שלמה זביחי שליט"א בהגיעו לגיל שנה, בנו של הרב ישראל שלמה אזולאי הי"ו מנהל תחנת הרדיו החרדית "קול חי מיוזיק".

אמרת השבוע

"כשתשאל על אדם, שאל מי רעהו. כי כל אדם יעשה מעשה רעהו." (רבי שלמה אבן גבירול)

ממנהגי ימי בין המצרים

- א. יש נוהגים שלא לערוך נישואין כלל מיום י"ז בתמוז עד תשעה באב, שהם ימי בין המצרים. אך מנהג הספרדים ועדות המזרח לערוך נישואין מ"ז בתמוז עד ראש חודש אב, ונמנעים מלישא אשה מליל ראש חודש עד אחר תשעה באב. וכשיש צורך אפשר להקל אף לאחינו האשכנזים מ"ז בתמוז עד ראש חודש אב. והמנהג להימנע גם אם הוא בחור שעדיין לא קיים פריה ורביה.
- ב. אף על פי שמותר מעיקר הדין לשמוע בשאר ימות השנה שירי קודש המלווים בכלי נגינה, מכל מקום בימי הספירה וימי בין המצרים יש להימנע מלשמועם. אפילו דרך הרדיו או טייפ וכדומה. אך בשמחת מצוה הנעשית בזמנה, כגון מילה או פדיון הבן, או בסעודת חתן וכלה בתוך שבועת ימי חופתם, או בסעודת בר מצוה הנערכת ביום הגיעו למצוות, מותר לשמוע שירי קודש, המלווים בכלי נגינה. אבל אם מקדימים או מאחרים במספר ימים את סעודת הבר מצוה, ראוי להחמיר שלא להשמיע כלי נגינה בסעודה זו בימי בין המצרים. וכן מותר להשמיע כלי נגינה בסעודת פדיון הבן, או בסעודת סיום מסכת. אבל בסעודה שעושים בלילה שלפני המילה, אין להתיר לשמיע כלי נגינה. והאשכנזים נוהגים להחמיר שלא להשמיע כלי נגינה בכל סעודת מצוה הנערכת בימי בין המצרים. ושירה בפה כשהיא דרך הודאה לה' יתברך, בלי כלי נגינה, מותרת אף בימי בין המצרים ובימי ספירת העומר. ומכל שכן שמותר להשמיע נעימה בתפלה, או בשעה שעוסק בתורה ומגן בדרך לימודו, ובפרט בשבתות שבתוך ימי בין המצרים או ימי הספירה. ואמנם שירה בפה בהתלהבות ובא לידי שמחה, יש להימנע בבין המצרים.
- ג. נוהגים להיזהר שלא לאכול פרי חדש בימים אלה, מליל י"ז בתמוז עד אחרי תשעה באב, כדי שלא יצטרכו לברך עליו "שהחיינו". אבל מותר לברך "שהחיינו" על פרי חדש בשבתות שבינתיים. וכן על בגד חדש, בפרט כשיש בדבר משום כבוד שבת. אולם לאחר ראש חודש אב, אין ללבוש בגדים חדשים אף בשבת.
- ד. פרי חדש שיתכן שלא יהיה בנמצא אחר ט' באב, מותר לברך עליו שהחיינו בימי בין המצרים, ואם אפשר יברך עליו בשבתות שבינתיים. וכן אם יפסד טעם הפרי אחר ט' באב, מותר לברך עליו שהחיינו. וכן חולה רשאי לברך שהחיינו על פרי חדש, אף בימי החול של ימי בין המצרים, כי הפירות פותחים תאבוננו לאכול דברים טובים לבריאות. וכן אשה מעוברת שראתה פרי חדש ויש לחוש שאם תמנע עצמה ממנו יגרם לה או לעובר נזק, רשאית לברך עליו שהחיינו אחר ברכת הנהנין ולאוכלו. וכן קטן שאינו יכול להבחין כל כך בין ימים אלו לשאר ימות השנה ומתאוה לפרי חדש, מותר לתת לו לברך עליו שהחיינו.

הודעה משמחת לעם ישראל

מוקד התהילים העולמי "תפארת רפאל" שמח להציג בפניכם לאחר עמל רב את ספר התהילים המדויק והמפואר באותיות מאירות עיניים כולל טעמי המקרא, ובכריכה מהודרת בצירוף תפילות וסגולות מרבותינו הקדושים.

ספר התהילים המהודר מומלץ ע"י הראשון לציון רבינו יצחק יוסף שליט"א וע"י רב הכותל המערבי והמקומות הקדושים הרב שמואל רבינוביץ שליט"א

ניתן להשיג במחיר עלות בטלפון מספר: 1800-260-260

בכל ראש חדש ניתן להתקשר למוקד ולקבל פרקי תהילים קבועים לאמירה בכל החודש יחד עם כלל עם ישראל

הזמנים לפי לוח "אור החיים" המבוסס על פסקי מרן הגר"ע יוסף זצ"ל

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ פִּינָחַס

הַפְטָרָה

"דְּבַר יִרְמְיָהוּ"
יִרְמְיָהוּ א'

יְרוּשָׁלַיִם	תֵּל אַבִיב	חִיפָה	בֵּאֵר שֶׁבַע
7:32	7:30	7:33	7:30
8:23	8:21	8:24	8:21
9:19	9:16	9:20	9:16

עלון השבוע לעילוי נשמת סבתנו הצדקת מרת שרה בת דינה ומשיח זביחי ע"ה נפטרה ב-כד' תמוז תשנ"א

ולהצלחת כל משפחת זביחי ברוחניות ובגשמיות מתוך בריאות איתנה ונהורא מעליא - אמן

- תלמוד תורה לילדים
- שיעורי תורה וזמנות לילדים
- כלל וזמנות מרדכי
- בגדים תורניים
- קידוש החוקים
- מגן המצוות ספרים וזקן סתבי יד
- הצנע לחובות התהילים במהלך
- עזרה לנזקקים
- חודרת רוחנית לעולים חדשים
- מוקד עולמי לאמירת התהילים
- שמעון תודי

לקבלת העלון בדואר - במייל או לתגובות: refael260@gmail.com

הנצחה לזכר יקירכם ותגובות - נא לשלוח לתלמוד תורה ומפעלי חסד "תפארת רפאל" חמשרד: רח' קפלנסקי 1, קרית שלום, ת.ד. 12015 תל אביב, טל. 1-800-260-260